

Dr. Cemil Gül / Türkiye

Konu: Toplumun İnşasında Ailenin Rolü

İnsan bir anne-babanın kucağında dünyaya gelir ve hayatının devamı için onların da içinde bulunduğu bir topluma ihtiyaç duyar. Bundandır ki toplumu teşkil ve temsil eden en küçük unsur fert değil ailedir. Aile, toplumu inşa eden öyle bir çekirdek ve topraktır ki bozulduğunda, istenen meyveli ağacı veremez.

Günümüzde birçok ülkede, iki çocuktan birinin evlilik haricinde doğması ve evlenenlerin %50 sinin 5 yıl içinde boşanması göstermektedir ki aile kurumu büyük bir tehlikededir. İstatistiklere göre eğitim seviyesinin yükselmesi ve kadınların modern iş hayatına daha fazla girmesi evliliği azaltıyor ve aileyi parçalıyor. Bugün aile kurumuyla ilgilenen hukuk, tıp ve sosyal müesseseler, evliliğin ve ailenin esasını, eşler arasında oluşacak sevgi, saygı ve güven olarak belirtmektedirler. Hâlbuki şahsi menfaati, ferdiyetçiliği ve bencilliği dayatan eğitilmiş Modern Hayat, aile içindeki sevgi, saygı, güven bir yana, aile müessesesini dahi kurdurmuyor, insanları insanlıktan uzaklaştırıyor.

Bu ateşe maalesef, 100 senedir terbiye-i İslamiyeden uzaklaşan Türkiye ve İslam memleketleri de düşmüştür. Ve alevin büyük kısmı Avrupa Felsefesi ve Bilim'den gelmektedir. Biz yitik malımız olan ilmi ararken, evimizden çok uzaklaştık ve şeytanın tuzağına düşüp kaybolduk.

Bütün Dünya meseleye çare ararken Risale-i Nur, fen ve felsefenin hücumunu kuvvetli imani hakikatlerle bertaraf ettiği gibi, aile ile ilgili meseleleri de çözmüştür. Şimdi onunla ailenin temel esaslarını, eşlerin ve aile fertlerinin vazifelerinin, haklarının neler olduğunu ve bir ailenin mutluluğu nasıl elde edebileceğini mütalaa edeceğiz.

Belki de en büyük kazancımız Kur'an'ın ve Sünnet-i Seniye'nin makbuliyetini bir kez daha anlamak olacaktır.

Kur'anda وَأَنْكِحُوا الْآيَامِي مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ

*İçinizden bekâr olanları, kölelerinizden ve câriyelerinizden iyileri evlendirin...

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً

*O'nun delillerinden biri de, kendilerine ülfet edesiniz diye kendinizden size eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve bir şefkat kılmasıdır... gibi ayetler ve Resul-u Ekrem (A.S.M)'in

تَنَاجَوْا تَكَاثَرُوا فَإِنِّي أَبَاهِي بِكُمْ الْأَمَّةُ ‘Evleniniz, çoğalınız, ben kıyamette sizin çokluğunuzla iftihar ederim’ gibi hadisler İmam Bediüzzaman’a rehber olmuş ve Risale-i Nur’da aile mevzuu Hanımlar Rehberi, Gençlik Rehberi, Küçük Sözler başta olmak üzere bir çok yerlerde ayrıntılarla işlenmiştir.

Mesela “Refîka-i hayâtını, rahmet-i İlâhiyenin mûnis, latîf bir hediyesi olduğu cihetiyle **sev ve muhabbet et**. Fakat çabuk bozulan hüsn-i sûretine muhabbetini bağlama! Belki kadının en câzibedâr, en tatlı güzelliği, kadınlığa mahsus bir letâfet ve nezâket içindeki hüsn-ü sûretidir. Ve en

kıymetdâr ve en şirin cemâli ise; ulvî, ciddî, samîmî, nûrânî **şefkatidir**... Ve o zaîfe ve latîfe mahlûkun **hukûk-ı hürmeti**, o muhabbetle muhâfaza edilir...” demekle Risale-i Nur, yukarıda zikrettiğimiz ayette bahsedilen sevgi ve şefkati esas alıp aile hukukunu, hürmetini ve devamının esaslarını ders veriyor. Burada belki en önemli esas olarak ‘hayat arkadaşını, Cenab-ı Hakk’ın rahmeti olarak bil’ deniyor. Yani Allah’a iman, aile hayatının en önemli esası olarak gösteriliyor.

Hem Haşir Risalesinde, hakiki bir aile hayatının ancak ebedî bir arkadaşlık ve daimî bir beraberlik inancıyla olabileceği ispat edilerek evlenecek adayların ve aile fertlerinin en önemli sıfatının hakiki bir imanı elde etmek olduğuna işaret edilir. Bu cihetle Risale-i Nur, kuvvetli imani bahisleri ve dersleriyle ailelerin ve aile kuracak kişilerin bir numaralı hocası ve danışmanı olmalıdır.

Bizim kültürümüzde ‘Yuvayı dişi kuş yapar’ diye hakikatli güzel bir söz var. Risale-i Nur dahi hanımların toplum ve aile hayatındaki önceliğini tasdik eder. Hem ‘Risale-i Nur’un en mühim bir esası şefkat olmasından ve hanımların şefkat kahramanları olması cihetiyle’, onları fitri talebeleri kabul eder. Üstad Bediüzzaman, onlar için hayatlarına rehber olacak bir ‘Hanımlar Rehberi’ hazırlamıştır.

O rehberde Üstad ‘Kadınların saadet-i uhreviyesi gibi saadet-i dünyeviyeleri de ve fitratlarındaki ulvî seciyeleri de, bozulmaktan kurtulmanın çare-i yegânesi, daire-i İslâmiyedeki terbiye-i diniyeden başka yoktur’ der. Onlara, evliliğe sevk eden üç sebep gösterir. **Birinci olarak** ‘neslin devamı için, hikmet-i İlâhiyece o fitrî hizmete bir ücret olarak bir fitrî meyil ve şevk vermiş’ olduğunu, **ikincisinde** ‘Fıtraten kadının, zaafı için maişet noktasında bir yardımcıya ihtiyaç duyduğunu, **üçüncüsünde** ise ‘Kadınlığın fitratında çocuk okşamak ve sevmek meyelânı bulunduğundan bahseder.

Aslında bu üç sebep genel olarak evlenmeye sebep gösterilirken, kadınlar için, İslam terbiyesi almış erkeklerle evlenmeleri özellikle tavsiye edilmektedir. Aksi takdirde ağır bir hayat yükünü üzerlerine alıp dünya ve ahiret saadetini kaybedecekleri ders verilir.

24. Lem’ada, Kur’anın bir emri olan tesettürün, hayat-ı içtimaiyede zaruri ve fitri olduğu ispat ve izah edilirken, aileler için de tesettürün vazgeçilmez bir hakikat olduğu anlatılır:

‘Evet bir kadın, kocasına yalnız hayat-ı dünyeviyeye mahsus bir refika-i hayat değildir. Belki hayat-ı ebediyede dahi bir refika-i hayattır... elbette ebedî arkadaşı ve dostu olan kocasının nazarından gayrı, başkasının nazarını kendi mehasinine celbetmemek ve onu darıltmamak ve kıskandırmamak lâzım gelir.’ Hem ‘... tesettürle, nâmahremin iştihasını açmamak ve tecavüzüne meydan vermemek, zayıf hilkatı emreder ve kuvvetli ihtar eder, ve bir siperi ve kalesi, **çarşafı** olduğunu gösteriyor’ denilir.

Hem Resul-i Ekrem (ASM)’ın ‘evlenerek çoğalınız’ emrine işaret ederek denir ki: ‘Halbuki tesettürün ref’i, izdivacı teksir etmeyip, çok azaltıyor. Çünkü en serseri ve asrî bir genç dahi, refika-i hayatını namuslu ister. Kendi gibi asrî, yani açık-saçık olmasını istemediğinden bekâr kalır, belki de fuhuşa sülûk eder. Kadın öyle değil, o derece kocasını inhisar altına alamaz. Çünkü kadının -aile hayatında müdür-ü dâhilî olmak haysiyetiyle kocasının bütün malına, evlâdına ve her şeyine muhafaza memuru olduğundan en esaslı hasleti sadakattır, emniyettir. Açık-saçıklık ise bu sadakatı kırar, kocası nazarında emniyeti kaybeder... Fakat kocasının vazifesi, ona hazinedarlık ve sadakat değil, belki himayet ve merhamet ve hürmettir’

Bu izahlarda, tesettürün gerekliliği yanında kadın ve erkeğin aile hayatındaki vazifeleri anlaşılakta ve rollerin farklılığına işaret edilmektedir.

Risale-i Nurda hanımlara verilen dersler içinde erkeğin de büyük hissesi vardır. Fıtraten cemâlperest erkeklere Risale-i Nur, başta refika-i hayatlarını tercih ederken zahiri güzelliğe değil ahlak güzelliğine bakması gerektiği söylenir. Bir erkeğin bir hanımı, ebedi bir hayat arkadaşı anlayışı ile dünya saadetine sebep ve günahlardan kendini muhafaza etmek gayesiyle alması lazım geldiği anlatılır. Meşru dairedeki zevklerin kafi geldiği ve imanın nurları olmadan insanın, bu dünyada dahi daim merhametsiz bir azap çekeceği ispat ve izah edilir. Erkeklerdeki muhabbetin yüzünü mecaziden hakikiye doğru çevirir.

Erkeğin, eşine karşı ikinci en büyük vazifesi Risale-i Nur'da, saygı, hürmet olarak gösterilir. Kadının hürmet hakkının ifası ise ancak erkeğin İslam ile nurlanan muhabbetiyle olacağı ifade edilir.

Üstad Bediüzzaman Sözcükleriyle, hanımlardaki büyük bir kahramanlığa sebep olan şefkat hasletine mukabil erkeklerde haysiyet, namus seciyesinin fitratında dercedilmiş olduğunu bahseder. Bu seciyenin 'iktidarsız yavrulara ve zaif vâlidelerine tam yardım ve himaye etmek hikmetiyle, halis ve ücretsiz, mukabelesiz, samimi bir kahramanlık olduğunu, fakat bu zamanda bir derece bozulduğunu zikreder. Erkekleri, kadınların bozulmamış şefkat kahramanlıklarına layık olmaları ve himayet, merhamet ve yardım vazifelerini tam yapmaları için teşvik eder.

Şimdi ailenin meyveleri ve nurları olan çocuklara ve onların terbiyesine kısaca bakalım.

Risale-i Nur ailelere, çocukların terbiyesinde İslami eğitimin gerekliliğini anlatır, örneklerle açıklar. Çocuklarının dünyada zarar görmemesi için mesleki eğitimlere teşvik edip dini terbiye vermeyen anne-babalara, fena cereyanlara kapılıp şefkatlerini kötüye kullanmamaları hakkında ders verir. Yoksa çocuğun ahireti mahvolduğu gibi dünyada da kendisine ve ana-babasına büyük zarar vereceğini ifade eder. İslami eğitimi, bir çocuk küçük yaşta almazsa ve dünyevi fenlerle de zihni bozulursa ruhunun İman ve İslam erkânlarını çok müşkül bir tarzda kabul edeceğini anlatır. Hatta 7 yaşından itibaren namaza alıştırmamanın, bu yöndeki faydasına işaret eder.

Bu konuda Zamanın Bedi'si, kendi hayatından da örnek verip annelerin rollerinin büyük olduğuna işaret eder: Ben bu seksen sene ömrümde, seksen bin zatlardan ders aldığım halde, merhum validemden aldığım telkinat ve mânevî dersler fitratımda, adeta maddî vücudumda çekirdekler hükmünde yerleşmiş. Sair derslerimin o çekirdekler üzerine bina edildiğini aynen görüyorum'.

İlginçtir, Risale-i Nur, hanımlardan önce çocukları, kendine birinci fitri talebe kabul eder. Eğitimlerini bir nevi üzerine alır. Yani bu konuda ailelere hazır bir rehber olur. Küçük Sözcük ve Gençlik Rehberi gibi risalelerin yanında çocukları vefat eden ana-babalara, 'Çocuk Ta'ziyenamesi' namıyla teselli ve müjde verici bir risalesi dahi vardır.

Çocukların terbiyesindeki rolü ve toplum hayatına temel olmak noktasında ailenin bazı fertlerini de hatırlatmak gerekiyor: nineler ve dedeler. Risale-i Nur, Kur'an'daki,

إِنَّمَا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آيَاتٍ

gibi 'öf bile denilmesini yasaklayan' ve ana-babanın hukukuna hassasiyet isteyen ayetleri izah ederek bu konuda dahi tam bir müderris ve mürebbi olmuştur. Birçok risalede ve hususen 'İhtiyarlar Risalesi'nde örneklerini çoklukla görmekteyiz.

Mesela 'Her bir veledin farz olan bir vazifesi de, o muhterem sâdik fedâkâr dostlara hâlisâne hürmet ve samîmâne hizmet ve rızâlarını tahsil ve kalplerini hoşnûd etmektir. Amca ile hala, peder hükmündedirler. Teyze ile dayı, ana hükmündedirler'. Hem 'Ey derd-i maîşetle mübtelâ olan insan! Bil ki: Senin hânendeki bereket direği ve rahmet vesîlesi ve musîbet dâfiyası, hânendeki o istiskâl ettiğin ihtiyar veya kör akrabandır' ifadesiyle Risale-i Nur, büyük çocukları insafa davet ederek nefsin körlüğünü, kalbe verdiği nurla giderir.

6.Milletlerarası Risale-i Nur ve İttihad-ı İslam Semzpozyumu

<http://ittihadsempozyumu.com>

İşte Risale-i Nur'dan bahsettiğimiz hakikatlerle toplumu inşa eden ailenin temel esaslarını, eşlerin, aile fertlerinin vazife ve haklarını, ve bir ailenin mutluluğu nasıl elde edeceğini icmalen göstermiş olduk. Bundan sonra bize düşen sadece, İmanın ve İslam'ın büyük bir rehberi ve mürşidi olan Risale-i Nur'a gönülden tabi olmaktır.

Sözlerime son verirken, evlilik sünnetinin tam yerine gelmesi için evlerimizin bir küçük Medrese-i Nuriye, bir mekteb-i İrfan olmasını temenni eder, Nur Suresinde sena edilen Allah'ın Nuruyla nurlanan evlerimiz olmasını, Rabb-i Rahim'den niyaz ederim.